

Postadres:
Postbus 2
7740 AA Coevorden
Telefoon 14 0524
Fax 0524-598555
info@coevorden.nl
www.coevorden.nl

Bezoekadres:
Kasteel 1
7741GC Coevorden

Ministerie van Economische Zaken en
Klimaat (Mijnbouw)
T.a.v. staatssecretaris H. Vijlbrief
Postbus 20401
2500 EK DENHAAG

Uw bericht

Afdeling/Team Omgevingsontwikkeling

Behandeld door E. ten Hove

Kenmerk 6099-2024:771643

Bijlage(n)

Coevorden 19 maart 2024

Verzenddatum: 20 maart 2024

Onderwerp advisering Winningsplan Schoonebeek-gas

Geachte staatssecretaris,

NAM heeft plannen om het productiewater dat vrijkomt bij oliewinning uit olieveld Schoonebeek te injecteren in het gasveld Schoonebeek. Op 22 januari 2024 heeft u ons in de gelegenheid gesteld u te adviseren over de wijziging van het winningsplan Schoonebeek-Gas. Dat doen we in het eerste deel van deze brief. We voelen de urgentie dit advies aan te vullen met een aantal opmerkingen en onze zorgen over het totale gebiedsproces: worden onze inwoners voldoende 'ontzorgd'? Worden de lusten en lasten van de mijnbouw in dit gebied eerlijk verdeeld tussen Rijk, operator en gebied? Doorlopen we een proces waarbij voldoende ruimte is voor de belangen van inwoners en de rol van de lokale overheden? Op deze punten gaan we in het tweede deel van de brief in.

Huidig winningsplan en Wabo-vergunningen

Voor de hervatting van de oliewinning bij Schoonebeek in combinatie met waterinjectie in het in productie zijnde gasveld Schoonebeek, zijn in onze gemeente drie vergunningen van belang, namelijk:

1. het winningsplan Schoonebeek Aardgas voor de voorzetting van de gaswinning in combinatie met aanzienlijk grotere waterinjectie in het gasveld dan tot op heden het geval was;
2. de Wabo-vergunning voor locatie SCH-313 voor het boren en in gebruik nemen van twee waterinjectieputten¹;
3. de Wabo-vergunning voor de locatie SCH-447. Het betreft hier weliswaar een locatie in de buurgemeente Emmen, maar de activiteiten hier hebben betrekking op de ondergrond in het winningsveld dat ook onder onze gemeente ligt.

Voor de oliewinning is geen nieuw winningsplan nodig, het huidige winningsplan is geldend. Dit plan heeft betrekking op het winnen van het gas én het injecteren van het productiewater. We geven in deze brief advies over het winningsplan en de Wabo-vergunningen voor de locaties SCH-447 en SCH-313.

Advies Winningsplan en Wabo-vergunningen

Status

Op 22 januari 2024 heeft u ons om advies gevraagd over het Winningsplan Schoonebeek Aardgas. Het verzoek is voor 22 maart 2024 met een advies te komen. We hebben vernomen dat bij u ook de aanvraag voor de Wabo-vergunning voor de locatie SCH-313 is ingediend. Hiervoor hebben wij nog geen adviesaanvraag van u ontvangen (met bijbehorende rapportages van SodM en TNO).

¹ Separaat is een Omgevingsvergunning voor het leidingwerk aangevraagd en verleend (Z2023-024580 en Z2023-022611).

Tot nu toe hebben we nog geen bestuurlijk standpunt ingenomen over de voorgenomen plannen van NAM. We wilden eerst alle voor ons relevante informatie kennen en beschikken over de onafhankelijke deskundige adviezen van TNO en Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). Nu deze informatie er voor het Winningsplan Schoonebeek Gas en de locatie SCH-447 is, spreken we ons in deze brief nader uit over de voortzetting van de olie- en gaswinning, in combinatie met de voorgenomen waterinjectie. Hierbij wegen we de ontvangen adviezen van het SodM en TNO voor beide onderwerpen mee. We behouden ons het recht voor om tot wijziging van ons advies te komen als we de adviesaanvraag voor locatie SCH-313 hebben ontvangen en de onderliggende stukken daar aanleiding toe geven.

Over de waterinjectie

Sinds NAM bekend maakte de waterinjectie van Twentse gasvelden te willen verplaatsen naar Drenthe is een intensief traject gestart. In eerste instantie was sprake van het deels hervatten van de waterinjectie in Twente en daarnaast om deze deels op te starten in bestaande injectieputten in Drenthe. Dit zou een tijdelijke oplossing zijn, om de oliewinning snel te kunnen herstarten. Vervolgens heeft u op uitsluitend politieke gronden besloten geen waterinjectie in Twente meer te laten plaatsvinden. En wordt hiervoor uitsluitend nog naar Zuidoost-Drenthe gekeken.

Het plan van NAM heeft inmiddels vaste vormen aangenomen en NAM heeft het aanvankelijke idee aangepast. Het meest recente plan behelst het boren van nieuwe injectieputten, waarvan twee in de gemeente Emmen (locatie SCH-447) en twee in de gemeente Coevorden (locatie SCH-313). De leidingen naar deze putten en de binnenwanden van deze putten worden uitgevoerd in materiaal dat bestand is tegen het productiewater. Hierdoor neemt de kans op lekkages af en hoeven er minder mijnbouwstoffen te worden gebruikt. NAM heeft voor dit plan vergunningaanvragen ingediend.

Vergunningenspoor

Wij hechten er aan om bij het bepalen van ons standpunt en het formuleren van onze adviezen over de vergunningaanvragen eerst onze positie helder te markeren. Dit omdat we daarbij vooruitlopen op de implementatie van uw Contourennota die zal leiden tot aanpassing van de Mijnbouwwet. Het wettelijk afwegingskader voor vergunningen is namelijk nu nog niet gewijzigd.

Wij vinden dat de gas- en oliewinning en de injectie van productiewater veilig en verantwoord moeten zijn voor mens en milieu en diepe ondergrond. Uit de review die TNO en KWR in opdracht van de vier regionale overheden (waterschap, gemeenten en provincie) hebben uitgevoerd, begrijpen wij de keuze van NAM om te kiezen voor waterinjectie uit de denkbare alternatieven voor verwerking van het productiewater. De heroverweging van de waterinjectie in Twente gaf aan dat verantwoorde injectie in Drenthe mogelijk is. De concrete integrale advisering door TNO en SodM op de actuele vergunningaanvragen geeft ons de indruk dat

1. de waterinjectie kan plaatsvinden op een veilige en verantwoorde manier en dat de risico's op schade door bodemdaling of seismiteit niet groter worden dan de afgelopen decennia ten gevolge van de olie- en gaswinning bij Schoonebeek, en
2. milieurisico's en risico's in de diepe ondergrond worden voorkomen dan wel worden beheerst.

Advies vergunningen algemeen

De monitoringsafspraken die NAM heeft toegezegd en de communicatie daarover met de omgeving waarderen wij. Wij verzoeken u daarvan goed kennis te nemen en deze waar mogelijk als voorschrift op te nemen in de vergunningen. We constateren overigens wel dat de bedoelde monitoringsafspraken verder gaan dan het huidige meetplan Zuidoost-Drenthe. Het meetplan moet hier dus op worden aangepast.

Advies vergunningaanvraag Wabo SCH-447

Wij hebben ons nog niet eerder uitgesproken over de bij u aangevraagde Wabo-vergunning voor de locatie SCH-447. Deze locatie ligt in de gemeente Emmen en is daar ook voor advies voorgelegd. Zoals onze wethouder de heer J. Huizing tijdens het bestuurlijk overleg op maandag 29 januari 2024 heeft aangegeven, willen wij ook namens de gemeente Coevorden met een reactie op deze aanvraag komen. De reden is dat de activiteiten die vergund worden met het Winningsplan Schoonebeek Gas én de Wabo-vergunning voor SCH-447, direct verband houden met de injectie van het productiewater in het deels onder onze gemeente gelegen gasveld Schoonebeek. Het uitsluitend bieden van de mogelijkheid voor advies bij de Wabo-vergunningverlening voor de locatie in onze gemeente (SCH-313) voelt als mosterd na de maaltijd. Deze vergunningaanvraag zit immers later in het proces.

We hebben kennisgenomen van de reactie die het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Emmen heeft gegeven en sluiten hierbij aan (bijlage brief 5 september 2023). Aanvullend

hierop gaan we er zonder meer vanuit dat u de door SodM geadviseerde vergunningvoorschriften overneemt. Wanneer u onverhoopt anders besluit, dan overwegen wij te komen met een nadere reactie.

De Wabo-aanvraag lezen wij als een wijziging van de bestaande injectievergunning. Daarbij lijkt het of het gaat om een aanvulling op de bestaande vergunning en de bestaande vergunning intact blijft. Op basis van de bestaande vergunning wordt sinds 2010 water, dat vrijkomt bij gaswinning, geïnjecteerd in een voormalige gaswinput. De stroom water die vrijkomt bij oliewinning (33 miljoen m³ water) is een groot veelvoud van deze stroom. Een herziening van de bestaande vergunning is daarom volgens ons noodzakelijk.

De bestaande waterinjectievoorziening is momenteel weliswaar niet in gebruik, maar de bestaande vergunning is een realiteit. Als de bestaande waterinjectie vergund blijft, vinden wij het van belang dat:

1. de toegestane stroom (260.000 m³) sterk wordt gereduceerd tot de feitelijke behoefte (80 á 90.000m³), en
2. bij de infrastructuur van de bestaande waterinjectie sprake is/wordt van een zelfde niveau van risicobeheersing als bij de nieuw te boren putten.

De gaswinning van de kleine velden is eindig. Wij verzoeken u daarom dringend een eindtermijn aan deze waterinjectie te verbinden.

Preadvies Wabo-vergunning locatie SCH-313

In deze brief maken wij gebruik van de gelegenheid om een "preadvies" te formuleren voor de Wabo-vergunningaanvraag voor de locatie SCH-313. Deze hebben wij nog niet voor advies ontvangen, maar verwachten we binnenkort te krijgen. We hebben van uw ministerie vernomen dat de Wabo-vergunningaanvraag van de locatie SCH-313 soortgelijk zal zijn als die van SCH-447. We willen graag opmerken dat ons advies voor locatie SCH-447 kan worden beschouwd als een preadvies op de Wabo-vergunningaanvraag SCH-313. Tenminste voor zover dit van toepassing is op locatie SCH-313. Uiteraard maken wij een voorbehoud ten aanzien van de consequenties van eventuele nadere adviezen die SodM en TNO ten aanzien van de vergunningaanvraag Wabo-SCH-313 nog zullen uitbrengen. Tot slot merken wij op dat - in tegenstelling tot de situatie in de gemeente Emmen - er in onze gemeente sprake is van strijdigheid met de geldende planologische voorschriften.

Advies Winningsplan Schoonebeek gas

De aanvraag voor het winningsplan Schoonebeek aardgas voorziet in voortzetting van gaswinning tot 2031. De oliewinning en het vrijkomen van productiewater zal dan nog niet eindigen. Dan ontstaat een situatie van waterinjectie zonder gaswinning. Bij de eerstkomende herevaluatie van de waterinjectie moet naar onze mening die nieuwe situatie worden mee-beschouwd.

Met waardering nemen we kennis van de beoogde verfijning van het seismisch meetnet, zodat alle bodemtrillingen > 0.5 op de schaal van Richter worden geregistreerd. Ook stellen we de intensievere satellietmetingen voor bodemdalingmetingen op prijs (1 keer per jaar in plaats van 1 keer per 5 jaar). Wij verzoeken u deze frequentie ook toe te passen bij de waterpasmetingen. Doel hiervan is om dit waterpasmeetnet te verdichten met een aantal diep gefundeerde peilmerken, in met name in relatief slappe bodems, waar op dit moment ondiepe bodemdaling optreedt. In de voormalige Drentse veenkoloniën is bodemdaling, zoals bekend, een voorkomend verschijnsel. Mede door hete en droge periodes zorgt dit in combinatie met delfstoffenwinning tot begrijpelijke onrust bij bewoners. Met diepe peilmerken wordt onderscheid zichtbaar gemaakt tussen ondiepe bodemdaling en diepe bodemdaling en daarmee ook in de mogelijke oorzaken van schade aan woningen door bodemdalingen.

We gaan er vanuit dat u op dit punt de voorschriften overneemt, zoals die door SodM in de rapportage ADV-8225 zijn voorgesteld. Ook hier behouden we ons het recht voor om met een nadere reactie te komen als u onverhoopt anders besluit.

Zorgen over het gebiedsproces in zijn totaliteit

Het accent van deze brief ligt vanwege uw adviesaanvragen bij het Vergunningsspoor. Daarnaast voelen wij echter ook nadrukkelijk de behoefte om een aantal opmerkingen te plaatsen over het totale gebiedsproces. U heeft als uitgangspunt voor de verplaatsing van de waterinjectie van Twente naar Drenthe het belang van draagvlak onderstreept. In Twente bleek er uiteindelijk niet voldoende draagvlak voor te zijn. Om in Drenthe te zorgen voor een betere samenwerking tussen omgeving, operator en rijk heeft u gekozen voor een nieuwe aanpak. De afspraken die in Schoonebeek worden gemaakt en de dialoog die plaatsvindt tussen het Rijk, de NAM, lokale en provinciale overheden en haar bewoners over de zorgen, vergunningverlening en verdeling van de lusten worden gezien als een pilot. Parallel aan de inhoudelijke planontwikkelingen, is onder leiding van uw ministerie een gebiedsproces

Zaaknummer: 6099-2024

gestart met drie sporen: het Vergunningsspoor, het Ontzorgingsspoor en het Bijdragspoor. Met deze aanpak loopt u vooruit op de implementatie van de Contourennota waarmee u de praktijk van de mijnbouwactiviteiten en de bijbehorende wetgeving wil herzien.

Wij participeren als meest nabije overheid niet alleen actief in het Vergunningsspoor, maar ook in het Ontzorgingsspoor én het Bijdragspoor.

Ontzorgingsspoor

Het Ontzorgingsspoor is als eerste van start gegaan. Doel hiervan is om inwoners en stakeholders te informeren en te betrekken bij de ontwikkelingen en om in te gaan op hun vragen en zorgen. U heeft hiervoor een toezeggingenkader ondertekend. Er wordt nu een voorstel gemaakt hoe dit kan gaan werken als de productie gestart is. Zodat inwoners op de hoogte blijven van de nakoming van de afspraken door NAM en de bevindingen van de controles en vragen uit de omgeving ook een plek kunnen krijgen. Naast deze acties heeft het ministerie van EZK ook actief informatie gedeeld via internet op mijnbouwvergunningen.nl en in de Ja-Knikker, een goed gelezen maandelijks magazine in Schoonebeek en omgeving. NAM brengt ook eigen nieuwsbrieven uit en heeft een eigen omgevingsapp, zodat ook bijvoorbeeld informatie wordt gedeeld over actuele werkzaamheden.

De informatiebijeenkomst van februari 2023 werd zo druk werd bezocht dat het beoogde doel van de bijeenkomst (het informeren van bewoners) niet meer kon worden bereikt. Deze bijeenkomst zorgde deels voor informatie, maar ook voor ophef en zorgen bij de bewoners van het gebied. De brede informatiebijeenkomst van 6 december 2023 ademde naar onze mening een andere sfeer. Vele, maar niet alle vragen van bewoners, konden worden beantwoord. In de loop van het voorjaar van 2023 werd het duidelijk dat de meningen onder de bewoners van het dorp Schoonebeek en de omgeving over de herstart van de oliewinning en de waterinjectie, verdeeld liggen. Dit beeld werd bevestigd door een onder de bewoners van het gebied gehouden enquête.

Samenvattend: wij ervaren nog steeds verdeeldheid onder de bewoners van Schoonebeek en omgeving over de plannen van NAM. Daarnaast merken wij dat bewoners nog vele vragen en grote zorgen hebben over de afhandeling van eventuele schade. Wij roepen u daarom op vooral actief te blijven bij het Ontzorgingsspoor en voor zover er nog onbeantwoorde vragen zijn, hierop in te gaan. Het gaat niet alleen om de feitelijke veiligheid, maar ook om de beleving daarvan.

Bijdragspoor

Na de indiening van de vergunningaanvragen door NAM is het Bijdragspoor gestart. In het gebiedsproces wordt besproken hoe de lusten tussen het Rijk, de NAM en Schoonebeek worden verdeeld. Het Bijdragspoor omvat twee blokken. Het eerste blok heeft tot doel om te bezien of en hoe een deel van de opbrengsten van de oliewinning beschikbaar kunnen komen voor het gebied. Het tweede blok richt zich op de vraag hoe, aan wie en waaraan de middelen worden besteed. De resultaten uit "blok 1" over bandbreedte en samenstelling van een bedrag zijn duidelijk omschreven in het verslag van bevindingen van de verkenning.

U heeft aangegeven (brief aan gemeenten van 20 december 2023) dat de bijdrage voor de regio duidelijk zou zijn voordat de ontwerpbesluiten ter inzage worden gelegd. Op 20 januari 2024 heeft u de Tweede Kamer geïnformeerd over uw voorgenomen bijdrage aan het gebied. De lokale bestuurders hebben u in reactie daarop aangegeven teleurgesteld te zijn over deze voorgenomen bijdrage. De conclusie die u zelfstandig heeft getrokken - namelijk slechts een indirecte bijdrage via Energie Beheer Nederland (EBN) van tussen de € 12 en € 18 miljoen - heeft tot teleurstelling geleid in Drenthe. Wij hadden, zoals kenbaar gemaakt aan u en de leden van de Tweede Kamercommissie voor EZK in de brief van 23 januari 2024, andere verwachtingen over de voorgenomen bijdrage.

Zowel de hoogte als de opbouw (wie betaalt mee) van het bedrag doen wat ons betreft geen recht aan het proces en dragen onvoldoende bij aan een gelijkwaardiger verdeling van lusten en lasten van de mijnbouw tussen rijk, operator en regio. Deze teleurstelling hebben we u én de leden van de Tweede Kamer laten weten bij brief van 23 januari 2024. Daarbij merken wij ook nog op dat de voorgestelde bijdragen nu enkel gebonden zijn aan de winningsperiode en dat dit het heel lastig maakt voor Drenthe om het geld gericht te investeren omdat het definitieve bedrag dan onzeker blijft.

Dit betekent dat er op dit moment geen gedragen uitkomst ligt van 'blok 1': de hoogte en samenstelling van een bijdrage aan het gebied. Hierdoor is het voor ons nogal oncomfortabel om op dit moment te moeten adviseren op het winningsplan en de Wabo-vergunningen. Wij zijn er namelijk nog geenszins gerust op dat het totale gebiedsproces tot een acceptabele uitkomst zal leiden.

Vervolg

In deze brief geven we advies over het winningsplan, de Wabo-SCH-447 en een pre-advies over de locatie SCH-313. Daarnaast hebben we onze zorg geuit over het gebiedsproces. We vinden dat dit alles in uw bestuurlijk handelen en dat van de Rijksoverheid moet worden meegewogen. Wij ontvangen graag uw reactie hierop

Wilt u bij vervolgcorrespondentie het zaaknummer 6099-2024 vermelden.

Hoogachtend,

het college van burgemeester en wethouders van Coevorden,
de secretaris de burgemeester

K.M. Cornelissen

R. Bergsma